

Sygn. akt IV Ca 252/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 29 maja 2013 r.

Sąd Okręgowy w Słupsku IV Wydział Cywilny Odwoławczy

w składzie:

Przewodniczący SSO Mariola Watemborska

Sędziowie SO: Jolanta Deniziuk (spr.), Wanda Dumanowska

Protokolant: Barbara Foltyn

po rozpoznaniu w dniu 29 maja 2013 r. w Słupsku

na rozprawie

sprawy z powództwa M. Z. (1)

przeciwko M. Z. (2)

o alimenty

na skutek apelacji pozwanego od wyroku Sądu Rejonowego
w Chojnicach z dnia 26 lutego 2013r., sygn. akt III RC 391/12

1. zmienia zaskarżony wyrok w pkt 1 w ten sposób, że ustaloną w nim kwotę alimentów po 600 zł miesięcznie obniża do kwoty po 500 (pięćset) złotych miesięcznie,
2. oddala apelację w pozostałym zakresie,
3. zasądza od pozwanego M. Z. (2) na rzecz powoda M. Z. (1) kwotę 200 (dwieście) złotych tytułem zwrotu części kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym.

IV Ca 252/13

UZASADNIENIE

Pozwem z dn. 30 października 2013 r. przedstawicielka ustawowa małoletniego powoda M. G. K. wniosła o zasądzenie od pozwanego R. Z. na rzecz małoletniego powoda tytułem alimentów po 800,- zł miesięcznie, płatne do rąk jego matki z góry do 10-go każdego miesiąca wraz z ustawowymi odsetkami na wypadek opóźnienia w zapłacie którejkolwiek z rat.

W odpowiedzi na pozew pozwany wniosł o oddalenie powództwa w całości.

Wyrokiem z dnia 26 lutego 2013r. Sąd Rejonowy w części uwzględnił żądanie powoda i zasądził na jego rzecz od pozwanego alimenty po 600 zł miesięcznie począwszy od 1 października 2012r. , w pozostałej zakresie oddalając powództwo. wyrokowi zasądzającemu alimenty nadał klauzulę natychmiastowej wykonalności .

Uczynił to w oparciu o następujący stan faktyczny i rozważania prawne.

Małoletni powód jest synem pozwanego .Obecnie ma 7,5 roku i jest uczniem I klasy szkoły podstawowej. Pozostaje we wspólnym gospodarstwie domowym ze swoją matką G. K. – oboje mieszkają w C., gdzie jego matka wynajmuje

mieszkanie (na koszt jego utrzymania składają się; czynsz po 233,- zł miesięcznie, woda – ok. 80-90,- zł miesięcznie, gaz – ok. 30,- zł miesięcznie, prąd – ok. 100,- zł w przeliczeniu miesięcznie i opał – ok. 250,- zł w przeliczeniu miesięczne oraz telewizja kablowa – 103,21 zł miesięcznie). Miesięczny koszt wyżywienia powoda to kwota po ok. 400,- zł, obiady szkolne po ok. 50,- zł miesięcznie, odzież i obuwiu po ok. 100,- zł w przeliczeniu miesięcznie, drobne wydatki szkolne po ok. 50,- zł miesięcznie, zajęcia (...) – 120-150,- zł miesięcznie, kieszonkowe – do 80,- zł miesięcznie, wydatki związane z wyjazdami wakacyjnymi – ok. 100,- zł w przeliczeniu miesięcznie; zainteresowania małoletniego pochłaniają po ok. 100,- zł miesięcznie, na co składają się koszty przyborów do zajęć z orgiami, koszty utrzymania szczura i szynszyli. Małoletni jest dzieckiem zasadniczo zdrowym i prawidłowo się rozwijającym; nadal moczy się w nocy, co skutkuje koniecznością nabywania pampersów (54,99 zł za paczkę).

Matka powoda jest osobą formalnie bezrobotną, od 7 sierpnia 2009 r. zarejestrowaną w PUP w C. bez prawa do zasiłku dla bezrobotnych od 8 sierpnia 2010 r.; utrzymuje się z prac dorywczych (sprząta, dorabia w „kebabie”, wykonuje drobne usługi kosmetyczne) zarabiając w ten sposób 1.200-1.500,- zł miesięcznie. Niekiedy korzysta z pomocy ofiarowywanej jej przez jej obecnego partnera (współfinansowanie utrzymania mieszkania i bieżących potrzeb, wyjazdów wakacyjnych, częściowy zakup i przywóz opału).

Pozwany R. Z. formalnie jest rolnikiem – łącznie jest właścicielem działek rolnych o łącznej powierzchni ok. 7,93 ha (ok. 1,69 ha przeliczeniowego) i działki o pow. 0,0743 ha oraz współwłaścicielem działki o pow. 0,42 ha; opłaca KRUS ale faktycznie nie prowadzi produkcji rolnej – ziemię obrabia zaprzyjaźniony rolnik, który w zamian zatrzymuje plony, zaś pozwany pobiera dopłaty z UE (w 2012 r. – ok. 1.800,- zł). Pozwany zasadniczo utrzymuje się z wyprzedaży wcześniej zgromadzonego majątku (działek ziemi); obecnie przygotowuje się do wznowienia działalności gospodarczej – planuje w nieodległej przyszłości otworzyć sklep ze starymi meblami.

Małoletni powód obecnie (od września 2012 r.) spędza u pozwanego co drugi weekend od piątkowego popołudnia nieprzerwanie do poniedziałkowego poranka i jedno-dwa popołudnia w ciągu tygodnia – w tym czasie wszelkie koszty związane z jego bieżącym utrzymaniem (jedzenie, napoje, drobne wyposażenie szkolne, książki, ew. inne) ponosi pozwany. Ten ostatni zakupuje także rzeczy niezbędne w utrzymaniu małoletniego podczas jego pobytów u ojca (pościel, odzież, rozrywka), finansuje obiady w szkole (z wyłączeniem tych miesięcy, gdy wykupiła je matka małoletniego) oraz opłaca zajęcia dodatkowe (...). W ten sposób R. Z. na przestrzeni od października 2012 r. do lutego 2013 r. wydał na syna łącznie co najmniej 1.844,88 zł – nie wliczając w powyższe kosztów żywności wydanej małoletniemu.

Powyższy, w istocie niesporny między stronami, stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie dokumentów przedłożonych przez strony w toku procesu, zeznań przesłuchanych świadków oraz samych stron, którym to dowodom dał wiarę, jako jasnym, rzeczowym i logicznym, a także wzajemnie się potwierdzającym, tym samym w pełni miarodajnym dla poczynienia ustaleń faktycznych w sprawie.

W tak ustalonym stanie faktycznym Sąd uznał żądanie powoda ustalenia obowiązku alimentacyjnego w wysokości 600 zł miesięcznie. Ustalając wysokość alimentów Sąd kierował się przy tym dyspozycją art. 135§1 r i op., który z jedni strony nakazuje brać pod uwagę usprawiedliwione potrzeby małoletniego, z drugiej – zarobkowe i majątkowe możliwości zobowiązanego i to według stanu istniejącego w dacie orzekania (art. 316 § 1 k.p.c.).

Dalej idące żądanie nie zasługiwało już, zdaniem Sądu, na uwzględnienie. Sąd poddał krytycznej analizie i ocenie wydatki wskazywane przez G. K. jako usprawiedliwione zaliczając do nich jedynie te, które mieszczą się pod pojęciem usprawiedliwione.

Odnosząc się do wydatków związanych z wyjazdami wakacyjnymi to Sąd uwzględniając także koszty ponoszone przez pozwanego w tym zakresie uznał, że znoszą się one wzajemnie. Nie bez wpływu pozostała także okoliczność, że powód utrzymuje stały, intensywny kontakt z pozwanym.

Sąd ustalając wysokość alimentów uwzględnił, iż z uwagi na wiek dziecka usprawiedliwione jest co do zasady ustalenie nierównych udziałów w materialnych kosztach jego utrzymania. Osobiste bowiem starania o jego wychowanie mają

jeszcze ogromne znaczenie i narzucają konieczność obciążenia rodzica nie biorącego w nich udziału większą częścią rzeczonych kosztów. Jednak w przedmiotowej sprawie uwzględnić należało, że obecnie małoletni nadal spędza u swego ojca po ok. 20% czasu, pozostając wówczas na jego wyłącznym utrzymaniu i pod jego opieką. Nadto pozwany w sposób stały współfinansuje część wydatków związanych z utrzymaniem powoda (zajęcia dodatkowe, obiady w szkole, artykuły szkolne i in. – za czas od października 2012 r. do lutego 2013 r. wydawał na syna po co najmniej 368,98 zł średnio miesięcznie), to oczywistym jest stwierdzenie, że brak jest uzasadnionych podstaw do tego, by obciążać go kwotą przenoszącą 1/2 stałych uzasadnionych kosztów utrzymania małoletniego.

Apelację od powyższego orzeczenia wywiódł pozwany zarzucając sprzeczność ustaleń Sądu z treścią zebranego w sprawie materiału dowodowego, przez przyjęcie, iż koszty utrzymania małoletniego wynoszą kwotę 1200 zł oraz ustalenia, że alimenty należą się powodowi od 1 października 2012r.

Wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez obniżenie zasadzonych w nim alimentów do kwoty po 300 zł miesięcznie i ustalenia tego obowiązku od marca 2013r., zasądzenia od matki dziecka zwrotu 3000 zł tytułem nienależnie pobranego świadczenia oraz obciążenia powoda kosztami procesu. .

W odpowiedzi na apelację powód wniósł o jej oddalenie i zasądzenie zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym .

Sąd Okręgowy zważył co następuje

W pierwszej kolejności wskazać należy, że zgodnie z art. 382 kpc, sąd odwoławczy ma nie tylko uprawnienie, ale wręcz obowiązek rozważenia na nowo całego zebranego w sprawie materiału oraz dokonania własnej, samodzielnej i swobodnej jego oceny, w tym oceny zgromadzonych dowodów (vide: postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 17.04.1998r., II KKN 704/97, OSNC 1998 nr 12, poz. 214). Sąd II instancji nie ogranicza się zatem tylko do kontroli sądu I instancji, lecz bada ponownie całą sprawę, a rozważając wyniki postępowania przed sądem I instancji, władny jest ocenić je samoistnie. Postępowanie apelacyjne jest przedłużeniem procesu przeprowadzonego przez pierwszą instancję, co oznacza, że nie toczy się on na nowo.

Zebrany w sprawie materiał dowodowy pozwolił Sądowi rozpoznającemu apelację na konstatację, że dokonane przez Sąd Rejonowy rozstrzygnięcie, oparte na wnioskach wywiedzionych z przeprowadzonego dotychczas postępowania, w większości były prawidłowe, a zmiana wysokości rat alimentacyjnych była spowodowana jedynie przyjęciem przez Sąd II instancji innej wysokości usprawiedliwionych kosztów powoda .

Jednym z podstawowych założeń prawa rodzinnego jest obowiązek wzajemnego wspierania się członków rodziny, skonkretyzowany w przepisach regulujących obowiązek alimentacyjny rodziców względem dziecka. Sam zaś obowiązek alimentacyjny polega na dostarczaniu środków utrzymania, a w razie potrzeby także wychowania. O jego zakresie decydują w każdym przypadku usprawiedliwione potrzeby uprawnionej oraz możliwości zarobkowe zobowiązanego. Zakres tych potrzeb, które winny być przez rodziców zaspakajane, wyznacza treść art. 96 k.r.o., według którego rodzice obowiązani są troszczyć się o fizyczny i duchowy rozwój dzieci i przygotowywać je należycie - odpowiednio do ich uzdolnień - do życia w społeczeństwie. Stosownie do tej dyrektywy, rodzice obowiązani są zapewnić dzieciom nie tylko środki na zakup żywności, czy odzieży, ale także na zaspokojenie ich potrzeb kulturalnych i wypoczynku. Zważyć nadto należy, że zgodnie z treścią art. 135 § 1 k.r.o., zakres świadczeń alimentacyjnych zależy od usprawiedliwionych potrzeb uprawnionego oraz od zarobkowych i majątkowych możliwości zobowiązanego. Z przepisu tego wypływa wniosek, iż wysokość rat alimentacyjnych jest wypadkową pomiędzy usprawiedliwionymi potrzebami uprawnionego z jednej strony, z drugiej zaś - majątkowymi i zarobkowymi możliwościami zobowiązanego do alimentacji.

Takiej też oceny, poprzez pryzmat cytowanego wyżej przepisu, dokonał prawidłowo co od zasady Sąd Rejonowy. Zmiana ustalonej kwoty alimentacyjnej, jak już wcześniej wskazano, wynika jedynie z przyjętej przez Sąd II instancji wysokości usprawiedliwionych potrzeb powoda. Równorzędną bowiem przesłanką wpływającą na wysokość rat alimentacyjnych obok możliwości zarobkowych zobowiązanego są usprawiedliwione, to nie znaczy jednak wszystkie,

potrzeby dziecka. Uwzględniając bowiem wiek powoda oraz , że dopiero rozpoczął edukację szkolną, to zdaniem Sądu Okręgowego jego koszty utrzymania na dzień dzisiejszy kształtują się w granicach 1000 zł.

Akceptując zaś w pełni poczynione przez Sąd Rejonowy ustalenia co do świadczonej przez pozwanego znacznej , dodatkowej pomocy i to nie tylko w postaci bezpośredniej pieczy, ale także poprzez finansowe utrzymanie małoletniego powoda ,koszty te winny zostać podzielone pomiędzy rodziców po połowie.

Dalej idąca apelacja nie zasługiwała już na uwzględnienie. Wbrew twierdzeniom skarżącego nie zostało wykazana , że od chwili złożenia alimentów wszystkie koszty związane z utrzymaniem małoletniego pokrył pozwany. Poza sporem jest , że bezpośrednią pieczę sprawowała matka, a do kosztów jakie ponosiła w związku z utrzymaniem syna w tym czasie oprócz wydatków na bezpośrednie jego utrzymanie były też wydatki na mieszkanie w którym małoletni powód przebywał.

Przedmiotowa sprawa dotyczy ustalenia jedynie obowiązku alimentacyjnego. Tym samym nie są objęte przedmiotem orzekania roszczenia pozwanego dotyczące sposobu egzekucji alimentów.

Mając powyższe na względzie , na podstawie art. 386§1 kpc orzeczono jak w sentencji wyroku.

O kosztach postępowania , uwzględniając wynik postępowania apelacyjnego , orzeczono na podstawie art. 100 kpc oraz §6 pkt 6 i § 6a ustęp 1 pkt 12 w zw. z art. § 12 ustęp 1 pkt 1 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28.09.2002r.w sprawie opłat za czynności radców prawnych (...).